

I to je antika

Rječnik fotografije, filma i zvučne tehnike
(priredio D. Salopek)
Nugae grammaticae (priredio V. Pech)

99
101

Nove knjige

Mirjana Sanader: Kerber u antičkoj umjetnosti
(Marina Milićević)

106

Poziv

109

UMJESTO UVODNIKA

VIVAT ACADEMIA

(380 godina Klasične gimnazije u Zagrebu)

U studenom 1987. proslavit ćemo 380. godišnjicu Klasične gimnazije u Zagrebu. Mnogi će se upitati zašto slavimo 380. godišnjicu, zašto nismo 1982. godine slavili 375. godišnjicu. Bilo je to vrijeme kada nije bilo uputno spominjati riječ „gimnazija“. Bujica reformnih zahvata okomila se posebno na to ime i na naše upite o proslavi dobivali smo odgovore koji nisu onemogućavali proslavu, ali smo bili upozoreni da ne ističemo naziv „gimnazija“, da slavimo kontinuiranu nastavu klasičnih jezika i sl. U međuvremenu, dok su se slavile i stogodišnjice (gimnazija u Vranju), vodili smo borbu oko programa, a kada je prošle godine Varaždinska gimnazija priredila proslavu 350. godišnjice rada, odlučili smo da više ne čekamo, da proslavimo 380. godišnjicu, jer bi čekanje na 400. godišnjicu bilo predugačko. Nestale bi, naime, generacije koje su na svojim leđima podnijele godine i godine borbi da bi se sačuvala klasična naobrazba.

I začudo, na svim mjestima gdje smo zatražili pristanak i pomoć za organiziranje proslave, dobili smo punu suglasnost i čuli niz pohvalnih riječi o našoj školi i njenu značenju za našu nauku i kulturu! Napokon smo dobili potvrdu da se rezultati te neprestane borbe za dokazivanje sve više pokazuju (sve veći broj učenika želi učiti klasične jezike u osnovnim školama i u Obrazovnom centru za jezike, u kojem svake godine preko pet stotina učenika uči klasične jezike), a rezultati tih učenika na prijemnim ispitima na fakultetima pokazuju da se i gubitak sati nekih predmeta važnih za opću naobrazbu ipak manje osjeća u kulturološkom usmjerenju s klasičnim jezicima. Učenje tih jezika, povijesti, umjetnosti, logike, filozofije, sociologije, te materinjeg i stranih jezika, još uvijek daje najbolje kadrove za kasniji studij bilo humanističkih bilo prirodnih nauka. Daleko od toga da smo zadovoljni općim znanjem naših učenika, ali smo i dalje uvjereni da učenje klasičnih jezika u sprezi s navedenim predmetima, kojima treba dodati i prirodne (jer su središnje težnje humanističkog obrazovanja upravo u toj skladnoj povezanosti učenja klasičnih jezika s ostalim društvenim i egzaktnim predmetima), daje ipak najbolje rezultate u osnovnom i srednjem obrazovanju.

Mi smo te rezultate i probleme objavili, zatalasali i klasične filologe ostalih republika, otvorili javnu raspravu o potrebi i korisnosti učenja klasičnih jezika, pridružili se ostalim evropskim zemljama gdje se vodi ista borba, i u tome nam treba posebno pomoći proslava – koja će kroz svoj naučni skup „Studia classica u Hrvatskoj 1607–1987” (koji će okupiti sve zainteresirane stručnjake iz cijele Jugoslavije), zatim kroz tematske izložbe u NSB i Školskom muzeju, kroz svečanu akademiju i prigodni Zbornik – biti ne samo svečani trenutak ponosnog osvrta na prošlost nego će dati mogućnosti da na temelju postignutih rezultata udarimo pravce svojem budućem radu. Moramo ostati onaj tip odgojne i obrazovne ustanove koja na baštini kulturne prošlosti razvija razumijevanje za kulturnu sadašnjost i time ostvaruje sigurne temelje za vrijednu stvaralačku budućnost.

Neka ove reminiscencije i najava proslave budu ujedno poziv svim bivšim i sadašnjim učenicima klasične gimnazije da se aktivno uključe u niz popratnih manifestacija proslave (ovaj časopis, ostali časopisi, štampa, TV, najavljeni naučni skup itd.), da progovore što osjećaju, što žele, što predlažu. Upravo privrženost toj školi (a to pokazuje da smo svjesni što nam je ona značila), čini generacije učenika izuzetnim, a na onima koji danas uče ili rade na svim poljima ljudske djelatnosti leži velik zadatak: budimo ponosni na prošlost, ali i odgovorni prema budućnosti! Neka nas i dalje vodi sve što je lijepo i dobro sa željom da i buduće generacije klasičara budu vođene istim principima!

4

Vivat, crescat, floreat schola nostra!

Marijan Bručić

TEME

ANTIČKE STUDIJE I ŽENSKÉ STUDIJE

„Il fait bon tuer des jeunes filles en pensée, en récit.”

Nicole Loraux, *Façons tragiques de tuer une femme*, Paris, 1985, str. 12.

„Il ne s'agit pas de savoir si la femme était plus libre, plus heureuse, plus puissante dans la Grèce ancienne que de nos jours, mais de mesurer la place qui était faite aux femmes dans un certain type de société.”

Claude Mossé, *La femme dans la Grèce antique*, Paris, 1983, str. 12

5

Između ova dva, vrlo različita, stava i pisma prostire se nekako oblast pretenciozno nagoveštena u naslovu rada. U tom neodređenom prostoru treba bar jasno dati motive teksta: oni nisu u tome da se nabrojanjem akademskih instanci na kojima se proučava pitanje ženskog u antici pokaže kako je stvar ozbiljna, jer se njome bave ozbiljni, niti da, braneći sumnjivu ravnopravnost svih „naučnih cvetova”, dokazuje da na pitanje „zašto ženske studije?” može da se odgovori i jednim lažno pluralističkim „zašto da ne?”. Naprotiv, moj motiv je da pokažem kako neka čitanja iz perspektive ženskih studija zaslužuju punu pažnju i ne manju odgovornost klasičnih filologa.¹

Danas je jasno da je prodor ženskih studija, a u našoj optici pre svega koncepta ženskog pisma u klasičnofilološke teme izrazit u tri pravca: jedan pravac su antro-

¹ Pažnju problemu je već ukazao – bar od domaćih poslenika u antičkim studijama – Darko Novaković, prikazujući književno naučne pristupe danas u tim studijama: Književnoznanstvene orijentacije u suvremenoj klasičnoj filologiji, *LMS*, knj. 436, sv. 1–2, god. 161, Novi Sad, 1985, str. 126–138. Na str. 135 obećava se feminističkoj kritici čak „svijetla budućnost”, doduše, „ma koliko bila legitimna sumnja u njihovu znanstvenu utemeljenost”.